

Idea IV Międzynarodowego Kongresu Religioznawczego „Religia społeczno-polityczne przemiany współczesnego świata”

Organizatorzy tego kongresu mają świadomość, że religioznawstwo jako dyscyplina naukowa było i jest zróżnicowane światopoglądowo, ideowo, metodologicznie i problemowo. Inaczej zresztą być nie mogło i być nie może, bowiem – jak każda dyscyplina humanistyczna i społeczna – odwoływało się ono i odwołuje do różnych tradycji refleksji nad religią i religijnością, oraz w różny sposób starało się i stara odpowiedzieć na te pytania, które wyrastają z ogromnie zróżnicowanych ludzkich potrzeb zrozumienia samego siebie oraz swojego bliższego i dalszego otoczenia. Zróżnicowanie to sprawiało i sprawia nadal, że w religioznawstwie pojawiały się i pojawiają różne orientacje i szkoły badawcze. Problem nie w tym, żeby się one nie pojawiały, lecz w tym, żeby przedstawiciele tych różnych orientacji i szkół chcieli i potrafili ze sobą dyskutować i poszukiwać nie tylko tego, co ich dzieli, ale także tego, co ich łączy, oraz aby okazywali zrozumienie dla różnych dróg prowadzących do takiego wspólnego celu jakim jest wiedza obiektywna i szacunek dla tych, którzy podążą do jej osiągnięcia.

Niech mottem przewodnim tego spotkania będą słowa wielkiego filozofa polskiego prof. Kazimierza Twardowskiego: „(...) Kto się zaciąga pod sztandar nauki, musi się wyrzec wszystkiego, co mogłoby go zepchnąć z drogi sztandarem tym wskazywanej. Musi więc przede wszystkim usilnie pracować nad wyrzeczeniem się wszelkich uprzedzeń, które mogą mu zagrozić drogę, wiodącą ku wiedzy obiektywnej, a które mają swe źródła w tradycjach, zwyczajach, we wpływach otoczenia, w osobistych zamiłowaniach i wstrętach. (...)”.

W przeszłości różnie było z tym zrozumieniem, szacunkiem i wyrzeczeniem się. Takie spotkania kongresowe jakie miały wcześniej miejsce w Tyczynie, w Poznaniu i w Toruniu były dobrą okazją, aby zerwać z tymi złymi praktykami i dyskutować na wszystkie tematy – również kontrowersyjne. Jesteśmy przekonani, że spotkanie w Gdyni wpisze się w te tradycje. Do udziału w nim zapraszamy przedstawicieli wszystkich tych środowisk, w których prowadzone są badania religioznawcze. Zaproszenie nasze kierujemy zarówno do doświadczonych religioznawców, jak i do tych osób, które znajdują się dopiero na początku drogi do osiągnięcia w tym zakresie wysokich kwalifikacji. Kierujemy je także do tych, którzy specjalizują się w innych dyscyplinach, a kwestie związane z religią i religijnością stanowi jedynie dopełnienie ich badań. Wychodzimy z założenia, że im bardziej zróżnicowane będzie

grono uczestników tego spotkania, tym większa będzie możliwość dowiedzenie się czegoś nowego, interesującego oraz inspirującego do dalszych poszukiwań.

Proponujemy, aby motywem przewodnim tego spotkania była refleksja nad religią i religijnością w sytuacji zachodzących we współczesnym świecie przemian społeczno-politycznych. Nawiązujemy w ten sposób do tych dyskusji, w których stawiane są problemy generowane przez takie procesy zachodzące w społeczeństwie jak globalizacja, liberalizacja życia społecznego, sekularyzacja, czy pluralizacja. Wprawdzie w naszym kraju nie występują one jeszcze w takiej skali jak w krajach zachodnich, to wiele wskazuje na to, że zmierzamy do przejścia wzorców kulturowych dominujących w tamtych krajach – wzorców, które niejednokrotnie traktowane są i przedstawiane jako szansa dla naszego społeczeństwa. Zakładamy, że to spotkanie kongresowe będzie dobrą okazją do dyskusji, czy można i należy je tak traktować i przedstawiać. Rzecz jasna, ani ten motyw wiodący, ani też to fundamentalne pytanie nie powinno ograniczać pola kongresowych dyskusji. Organizatorzy wręcz mają nadzieję, że będzie ono znacznie bardziej zróżnicowane problemowo, a to, co w tych dyskusjach się pojawi będzie stanowiło świadectwo różnorodności i różnorodności poszukiwań uczestników tego spotkania.

W imieniu Zarządu Polskiego Towarzystwa Religioznawczego wyrażam uznanie i podziękowanie za podjęcie się trudu zorganizowania IV Międzynarodowego Kongresu Religioznawczego przez Akademię Marynarki Wojennej w Gdyni. Jesteśmy przekonani, że dotychczasowe doświadczenie tej uczelni w organizowaniu tego rodzaju spotkań, oraz jej znakomita infrastruktura dydaktyczna sprawią, że spotkanie to będzie udane zarówno pod względem merytorycznym, jak pobytowym.

*Przewodniczący Rady Programowej
IV Międzynarodowego Kongresu Religioznawczego
prof. dr hab. Zbigniew Drozdowicz*